

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. д-р **Димитър Стефанов Кадийски**, доктор на медицинските науки, **Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей (ИЕМПАМ)** при БАН, ул. Академик Георги Бончев, бл. 25, 1113 София; член на Научно жури на конкурс за академичната длъжност „професор“ по Заповед № РД - 251 / 29.09.2021 г. на г-н Ректора на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас.

Относно: Провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност **“професор”** по научна специалност **„Анатомия, хистология и цитология“**, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, за нуждите на Катедра Анатомия, хистология и цитология при Университет „Проф. д-р Асен Златаров“

Документи по обявения конкурс са подадени единствено от доцент д-р Ивайло Стефанов Стефанов, доктор по ветеринарна медицина, доцент в Катедра „Анатомия“, на Медицински факултет при Тракийския университет - Стара Загора.

Представените ми материали на кандидата (на електронен носител и хартиен носител) **са в пълно съответствие** с националните нормативни изисквания за заемане на академични длъжности и са съобразени със специфичните изисквания на правилниците на Факултета по обществено здраве и здравни грижи и Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Бургас.

Налице са всички изискуеми документи.

I. Кариерен профил на кандидата

Доцент д-р Ивайло Стефанов Стефанов завършва ветеринарна медицина през 1997 г. във Ветеринарномедицински факултет на Тракийския университет гр. Стара Загора с придобита квалификация „магистър ветеринарен лекар“.

След завършването си кандидатът заема последователно степените на кариерно развитие като учен и преподавател. От 2000 г. до 2003 г. той е асистент в секция „Хистология“ към катедра „Ветеринарна цитология, хистология и ембриология“ в Тракийския университет. Впоследствие (от 2003 г. до 2004 г.) Ивайло Стефанов е старши асистент в секция „Хистология“ към катедра „Ветеринарна цитология, хистология и ембриология“ в същия университет. Работи отново като асистент от 2006 г. до 2007 г.,

но вече в секция „Анатомия“, към катедра „Ветеринарна анатомия, хистология и ембриология“. Като старши асистент в секция „Анатомия“ към катедра „Ветеринарна анатомия, хистология и ембриология“ от 2007 г. до 2011 г. кандидатът преподава всички морфологични дисциплини. От 2011 г. той заема научната длъжност „главен асистент“ в секция „Анатомия“ към катедра „Ветеринарна анатомия, хистология и ембриология“. Към днешна дата Ивайло Стефанов е доцент в катедра „Анатомия“ в Медицинския факултет на Тракийски университет, гр. Стара Загора (от 2016 г.).

Доцент Ивайло Стефанов получава научно-образователната степен „доктор“ по специалността Анатомия, хистология и цитология (реш. № 0005/16.12.2011г.) след защита на дисертационен труд на тема „*Морфо-функционални особености на околоаналния синус при кучето*“ през 2011 г.

Допълнителната следдипломна квалификация и специализация на кандидата включва тримесечно обучение (Short Term Scientific Missions - STSMs) по COST Action BM 1007 „*Mast Cells and Basophils – Targets for Innovative Therapies*“ в гр. Прага, Чехия в Института по молекулярна генетика на Чешката академия на науките за периода от 18.02. 2013 г. до 18. 05. 2013 г. Доцент Ивайло Стефанов взема участие в работна среща на тема „*Приложение на конфокалната микроскопия*“, организирана от YGVA (Young Generation of Veterinary Anatomists), гр. Любляна, Словения, 8 -10 юли 2007 година. Той посещава катедрата по Анатомия в град Бурса, Република Турция през 2012 година с цел обучение (Програма „Еразъм“), а от 18. 05 до 22.05. 2015 г. е включен в лекционен и практически курс с цел преподаване на тема „*Приложение на силиконовите еластомери в обучението по анатомия*“ в катедрата по Анатомия във Ветеринарно-медицински факултет, град Анкара, Република Турция по Програма „Еразъм+“.

Доцент Стефанов е член на Българското анатомично дружество (БАД) от 2008 г., на Европейската асоциация на ветеринарните анатоми (EAVA - European Association of Veterinary Anatomists) от 2012 г. и на Съюза на учените в България – клон Стара Загора.

Кариерното израстване на кандидата едновременно с преподавателската дейност включва активна научноизследователска работа в няколко основни морфологични направления: - изследвания върху разпределението, хистохимичните, ензимохистохимичните, имунохистохимичните и морфометричните характеристики на мастоцитите, - морфология на ендокринните клетки в жлъчните пътища и в други органи, - скрининг на макро- и микроваскуларизацията на екстрахепаталните жлъчни пътища, - изучаване на фината инервация на екстрахепаталните жлъчни пътища чрез използването на ензимохистохимични и имунохистохимични методи.

Приложената справка за учебна натовареност на кандидата обобщава повече от 5 годишен период от работата му като преподавател. Доброто владение на английски език е спомогнало да се включи активно и в преподаването на чуждестранни студенти в Медицинския факултет на Тракийския университет, гр. Стара Загора. Общата годишна натовареност за преподавателска дейност на кандидата (между 260 и 450 часа) покрива изискуемата нормативна база, а диапазонът на преподаване включва целия морфологичен спектър - анатомия, цитология, хистология, ембриология, основно при студенти от предклиничните I и II курс на обучение медицина.

Неделима част от кариерното развитие на кандидата като учен представлява участието му в различни изследователски проекти, които са равномерно разпределени през последните години. Това са: **НИП №13-2017** г към Медицинския факултет на Тракийския университет на тема: „*Изследване на разпределението на мастоцитите в кожата, каротидното телце и главния мозък при плъхове, както и в екстрахепаталните жлъчни пътища на домашната свиня в норма*“, **НИП 15/18** "Никотинамид аденин динуклеотид фосфат-диафараза (NADPH-d) в интрамурабната част на пикочопровода при домашната свиня" , **НИП 08/17** " Разпределение и хистохимична характеристика на мастоцитите в интравезикалната част на пикочопровода при домашната свиня" , **НИП 07/19** "Разпределение, хистохимична и ензимохистхимична характеристика на мастоцитите в стената на пикочния мехур при домашната свиня" .

Доцент Стефанов участва в издаването на 6 отпечатани към днешна дата учебни ръководства, които недвусмислено представляват съществено улеснение при съвременното преподаване и изучаване на морфологичните дисциплини при спецификата на Медицинския факултет на Тракийския университет. Кандидатът е научен ръководител на успешно защитил дисертацията си през 2019 г. докторант. Има и издадена монография.

II. Общо описание на представените материали по конкурса

За участието си в настоящия конкурс доцент Ивайло Стефанов представя систематизирана документация. Общото впечатление при нейното разглеждане е, че кандидатът е с достатъчни научни показатели, натрупани по време на кариерното му израстване.

Научноизследователската работа и експерименталните подходи при развитието му като учен довеждат до издаването на 1 монография и отпечатването на 18

публикации в различни международни и наши научни списания в пълен текст, на английски език. Водещ автор е в 7 научни публикации (42,8% от всички), в една от които е самостоятелен автор. Шест публикации са с Импакт фактор (IF), 8 са в списания със SJR, и 4 са в реферирани списания без IF и SJR.

Документално са представени от кандидата 16 участия в различни по формат научни форуми.

Материалите подлежащи на рецензиране включват резултати от научноизследователска дейност в областта на анатомията, хистологията, цитологията и ембриологията. Обект на неговите изследвания, намерили отражение в публикационната му дейност са елементи на макро- и микроскопската анатомия, процесите на васкуларизация, хистохимични, ензимохистохимични и имунохистохимични изследвания на жлъчния мехур, морфология на екстрахепаталните жлъчни канали и спиналните ганглии. Немалка част от научноизследователската дейност на доцент Ивайло Стефанов, включена в публикуваните резултати, е посветена на хистохимични и имунохистохимични изследвания върху мастоцитите в различни органи от плъх, свиня и човек. Микроморфологичните изследвания на кандидата, видно от представените публикации, са конкретно обвързани както със структурните тъканни характеристики, така и с патологията на живия организъм.

Наукометричният анализ на научноизследователската дейност на доцент Ивайло Стефанов е нагледно представен в сравнителна схема с точки по групи показатели, която е съобразена с минималните изисквания на ЗРАСРБ за длъжността „професор“ от научна област 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.1. Медицина. Видимо е, че кандидатът напълно покрива изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАС в РБ, приет с ПМС 122/29.06.2018 и в сила от 06.07.2018 г., действащ към момента на обявяването на конкурса в ДВ и разбира се към срока на подаване на документите. По всички показатели той отговаря на изискуемия минимум и в някои от тях той надвишава броя на точките - особено в групите показатели Г, Д, Е. Например при изискуеми 250 точки при група Г, той покрива 318,7, а при изискуеми 150 в група показатели Д, той представя 360, а съответно при необходимите 120 точки за група Е, той има 123,8.

III. Оценка на научните трудове на кандидата

Обща характеристика на научната продукция и публикационна активност

Представените 18 научни публикации на доцент Стефанов са отпечатани в международни и наши научни списания в пълен текст, на английски език. Доцент Ивайло

Стефанов е автор на 1 монография на тема “*Морфометрични, хистохимични и имунохистохимични характеристики на мастоцитите в жлъчния мехур и екстрахепаталните жлъчни канали при домашната свиня*“ (автор: Ивайло Стефанов Стефанов, издателство КОТА - Стара Загора, 2021г.).

Той е водещ автор в 7 научни публикации (42,8%), в една от които е самостоятелен автор, в 5 е втори автор, а в 7 – последен автор. Шест от публикациите са с Импакт фактор – някои от които с висок, напр. *Biotechnology & Biotechnological Equipment*. Осем публикации са в списания със SJR, и 4 в реферирани списания без IF и SJR.

Научна активност и постижения

Научната активност на кандидата е отразена в регистрираните цитирания (12) и презентирането на получените резултати в научни форуми (16). Оригиналните и потвърдителни приноси на кандидата са в няколко съществени направления. При научните приноси в направление **макроскопска, микроскопска анатомия и васкуларизация** се откроява нова информация за васкуларизацията на жлъчния мехур при свинята, получена чрез използването на корозионен метод. Предоставени на вниманието на морфолозите са нови данни относно вариациите в произхода на *A. cystica* (за разлика от човека тук са установени и описани 4 вариации). Напълно новото описание в произхода от *R. dexter medialis* самостоятелно или заедно с *R. quadratus*, от *A. gastroduodenalis* и от *R. dexter*, както и установените особености в топографията *in situ* на артериалните клонове са съществени морфологични приноси. Натрупаните данни и направените изводи от подобни морфометрични и хистохимични анализи разширяват познанията за структурата и топографията на изследваните компоненти на жлъчния мехур, които биха могли да бъдат полезни, както като базови референтни стойности за различни експерименти, така и при някои ветеринарномедицински терапевтични подходи .

Друга голяма група приноси са свързани с проведени **морфометрични, хистохимични и имунохистохимични изследвания върху мастоцити и нервни структури в различни органи от свиня, плъх и човек в норма**. Локализацията на мастоцитите в съседство с нервните структури предполага съществуването на взаимодействие между нервната и имунната системи в контролиране дейността на изследваните органи. Чрез светлинномикроскопска имунохистохимия за доказване на тъканната експресия на тирозинхидроксилаза, катализираща биосинтеза на катехоламини, за първи път е установено присъствието на катехоламинергични нерви и

тирозин хидроксилаза позитивни (ТН+) мастоцити в *ductus hepaticus communis* и жлъчния мехур при свинята, което е напълно оригинален принос на кандидата. С приносно значение са и предоставените за първи път данни за диаметъра на ТН+ нерви и броя на ТН+ мастоцити в различните слоеве на изследваните органи чрез морфометрично изследване.

Известно е, че специфичната локализация на мастоцитите в различни слоеве на бронхите и бронхиолите, както и в алвеоларната стена е доказателство за способността на мастоцитите да мигрират активно през белодробните тъкани. Принос, произтичащ от експерименталните разработки на кандидата в това отношение е потвърдението на ролята на тези клетки като един от основните източници на серотонин в белодробната тъкан и представата за тях като клетки, поддържащи хомеостазата.

Друга група имунохистохимични изследвания на доцент Ивайло Стефанов върху мастоцити при заболявания на белия дроб на човек изясняват, че съществуват убедителни данни за участието на мастоцитите и на грелина в развитието на респираторния дистрес синдром (RDS), известен също като хиалинноембранна болест (HMD) при новородените. Така при пациенти с RDS+ пневмония, количеството на триптаза и грелин позитивни мастоцити в бронхиолите е по-високо, отколкото при пациенти само с RDS. Обяснението, че патогенът индуцира активиране на мастоцитите in situ представлява важен патоморфологичен принос свързан с тази клетъчна популация.

От резултатите при изследване на имунохистохимичната експресия на грелин при рак на човешки стомах произтича друг практически принос на изследванията на кандидата. Съществено биомедицинско значение има проучването с различни маркери за ендокринни клетки и последващ микроморфометричен анализ, водещ до идентифициране на типове ендокринни клетки в туморния паренхим от стомах на пациенти, страдащи от интестинален тип на рак на стомаха. Голямото количество на установените за първи път грелин позитивни ендокринни клетки в туморния паренхим най-вероятно е свързано с канцерогенезата и тази регистрирана експресия е актуален маркер при прогнозата и диагностицирането на пациенти с рак на стомаха.

Морфологичните промени в нервните структури и мастоцитите при акупунктура (в акупунктурна точка ST36 на пълхове) са медицински принос с реално практическо значение. Установено е, че акупунктурата стимулира дегранулацията на мастоцитите, така че те най-вероятно участват в инициране на сигнали за стимулиране на периферните нерви чрез отделени медиатори.

От всичко посочено по-горе се вижда ясна посока на научноизследователската активност на доцент Ивайло Стефанов в последните 5 години, която има за резултат публикуването на повечето от статиите, с които кандидатства за конкурса. Тази активност на кандидата е равномерно разпределена през периода. Пак през този период е издаден представения за участие в конкурса монографичен труд на доцент Стефанов. Трябва да се подчертае, че оригиналните научни разработки и постигнатите резултати са пряко свързани със съвременните тенденции на изследване в морфологичната наука и като цяло в биомедицината.

IV. Обща оценка за съответствие

Научноизследователската продукция на доцент Ивайло Стефанов, както и досегашната му преподавателска дейност, отговарят напълно на задължителните условия и количествени критерии по отношение на наукометричните показатели съгласно ЗРАЗ в РБ, Правилника за приложението му и Регламента за заемане на академични длъжности в Бургаския Университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

V. Заключение

Настоящата кандидатура напълно отговаря на задължителните и специфични условия и наукометрични критерии за участие в конкурс и за заемане на академичната длъжност „професор“. Въз основа на представените ми материали по конкурса намирам, че кандидатът доцент д-р Ивайло Стефанов Стефанов, д-р, е утвърден учен, специалист със съществени оригинални фундаментални и приложни научни резултати и приноси, някои от които, независимо от теоретичното си значение имат и потенциал за практическо приложение в скрининга на патологични изменения в организма. Част от тях допринасят за по-детайлно разбиране и преподаване, както на нормалната морфология на някои анатомични структури, така и на определени патогенетични процеси.

Научната продукция на доцент Стефанов е с достатъчен обем и качество. Кандидатът е работил по важни морфологични направления в областта на анатомията, хистологията, цитологията и ембриологията. Активната преподавателска дейност и прецизността при изпълнение на утвърдени научни проекти, както и ръководство на защитил докторант, демонстрират целенасочеността на кандидата.

Считам, че доцент д-р Ивайло Стефанов Стефанов, д-р, отговаря напълно на изискванията на нормативните документи за заемане на академичната длъжност

„професор“ по специалност „Анатомия, хистология и цитология“. Изпълнени са минималните национални показатели за академично израстване на ЗРАС на РБ и Правилника му, както и условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университета „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас. Неговите професионални качества и достижения го правят успешен водещ изследовател и ръководител на научноизследователски екипи и докторанти сега и в бъдеще.

Убедено препоръчвам на почитаемото Научно жури да гласува положително за предложението пред Академичния съвет на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас, доцент д-р Ивайло Стефанов Стефанов, д-р, да **бъде избран на академичната длъжност „професор“** по научната специалност „Анатомия, хистология и цитология“.

Изготвил рецензията:

Подпис:

02.12.2021 г.

проф. д-р Димитър Кадийски, д-р